

Češki spisal J a r. F r. U r b & n, poslovenil Tine Debeljak:

Mladi Črnuta.

(Zgodba slovenskega dečka iz svetovne vojne.)

3.

Komaj se je zdanilo, je že tekel mladi črnuta v Srednji Log. Že tudi prejšnje dni je prihajal sem. Hotel je videti svojega očeta. Nekaj časa je hodil s trcpetajočim srcem ob pregraji, uklepajoči bolniške barake, ki se jiui je na strehah v belem krogu ostro risal rdeč križ, da bi sovražni letalci ne metali nanje tomb.

»Ni-li prišel danes ponoči a^{to} od Soče?« je vprašal stražnika.

Vojak je premeril dečka od pete do glave in rezko odsekal: »Je. Pa kaj ti mar, fant?«

Martinek je zaprl oči, stisnil nekako ramena vase in moleal.

»Pa znabiti uisi kakšen vohunček?« se jc zapičil vanj vojak.

»Nisein, gospod,« je rekel tiše Martinek, »čakam na aieka, ki ga od Soče pripeljejo sem.«

Vojak se je nekako omehčal in vljudneje je pogledal na tresočega se dečka. Sinoči so jih pripeljali menda šest. Mogoče, da je med njimi tudi tvoj oče.«

Dečku so se zasvetile oči.

»Ali bi ne mogel pogledati k njim?«

S prosečimi očmi je obstal na vojaku. Ta se je trenutek pomišljal, pa brez besed odšel in se začel meniti z drugim stražnikom. Martinek je visel na njiraa z očmi.

»Pojcli!«, mu je pokimal vojak iu ga peljal v barako, »glej, iamle leže ti novi!«

Dček hiti. Preleti obraze in naenkrat se silno strese. Rtimen, porasel obraz počiva ua belem vzglavju. Gleda to obličje z radostjo in z občutjem nekake groze. Bolnik spi. Martinek se nalahno približa vzglavju in se nagne nanje.

»Atek,« zašepeta mehko in ljubcznivo. S trcsočiiini se ustnami se dotakue potnega čela.

Bolnik, ki je pravkar sanjal o uovem življeuju, se zgane in odpre plašne oči. Dolgo opazuje dečka, nato pa naglo razširi roke, pritegne k sebi zgrozetega se Martinka in ga poljubi. Solze zalijejo obema oči.

»Martinek, ti si me že pričakoval!«

»Nepočakano, pa sem te le pričakal.«

»Kaj pa Jerica in babica? Privedi ju sem. Tako rad bi ju videl: komaj ju čakam...« Črnuta je govoril dalje kot v vročici.

»Atek, ne boli te noga?« vpraša Martinek, gladčč očetu roke. Vprašal je tako tiho. plašno, kot bi se bal, da bi očetu z besedo povečal boleost.

>Nič me ne boli, fant. Nič ne čutim. Tako lepo mi je pri srcu, da bi hotel poljubiti ves svet. Ves dan bi te rad imel pri sebi, in Jerico in babico. Tako hudo mi je bilo po vas. Kolikor hitro bom le mogel, pridem pogledat domov... Pa kako ste živeli? Ste bili zelo lačni?«

»Dobro nam je bilo. Še so dobri ljudje. Malo koruzne moke smo še imeli, kruha smo spekli in koze so nam dale mleka. Stari Pavletič s pekarne tudi ni pozabil na nas. Podporo, ki smo jo dobivali, sem shranjeval, da boš imel, ko prideš domov, kaj za priboljšek. Tudi marsikak krajcar sem prislužil. Nalepljal sem na papir razne rožice in vojaki so jih radi kupovali

za sporuiri. In i tako sriio živeli, pričakovali tebe in iineli samo euo misel, kdaj se nam vrneš...« Martinku so žarole oči, ko je mogel praviti očetu, kako je skrbel ta čas.

Ni bila to samohvala, le ponos po končanem trudu.

Oče je dobro razumel brigo Martinkovo, božal ga je po licu, potrepal ga po rainah in prsih... ves srečen, da ima takega sina in da ga ima ob sobi.

Tedaj se je približala strežnica: »Zdaj morate pa douiov; pride zdravnik.«
Martinek je še enkrat poljubil očeta in se uiuaknil iz labirinta postelj. Čudil se je, da se oče ni hotel mpniti o svoji bolesi, dasi je videl, kakp mu je zdaj pa zdaj zvilo ustnice. Pa kljub temu je mislil, da ni tako hudo. Vesel je bil, da jc tako blizu, da morejo spolniti vsako njegovo željo. \ sak dan ga more obiskati.

Medpotoma je skočil v šolo, da se zahvali stricu Slokarjti, potem pa je hitel domov. Bil je prost in srečen kot ptič.

»Atek je tu!« je kričal že s ceste na Jerico, ki je v vrtu zalivala rožicam;

Babica, ki je prav tedaj molzla kože, skoraj da ni spnstila latvice, ko je slišala to novico. Tako se jc stresla ...

»Pojdimo ga obiskat!«, so mršlili vsi. In že so začeli čistiti kočo in jo spravljati v red. Vedeli so, da bo Črnuta, kakor hitro bo mogel vstati, prišel dompT in vsi so želeli, da bi se mcd njimi dobro počutil.

4.

• Še dopoldne je napravila babica Jerico v praznično obleko in tudi sama se je odela v lepše blago. Skupno so šli v bolnico. Na poti pred gostilno so srečali učitelja Slokarja, ki je, čim jih je zagledal, pristopil, da pozdravi babico.

»Hvala vam, stric Slokar, hvala najlepša,« je začela babica.

Že rlobio, stam mamica, že dobro. Nebo uaj vam bo milostljivo! Drug drugenm moramo pomoči. Kdo ve, morda bont še jaz kdaj potreboval vaše pomoči... Čmuti pa povejte, da se bom že oglasil. Za ta čas ga pozdravite. Le da bi kmalu okreval! Moraino računati z Tsakim poštenim človekom, z vsakiin Slovencem... Po vojni jih bomo potrebovali kot soli.. <:

Babica se je pri teh bescdali samo tresla in brezzobe čeljusti sta ji klepali.

»Kaj vse je prišlo na nas? Kdaj bo že konec temu trpljenju? Kot da so ljudje zgubili razum...« je tožila babica.

>Imate prav,« je prikimal val starček. »Pa pojdimo s poti, tam gredo vojaki!« In prijel je babico za roke ter jo odpeljal pod košat orch.

Po cesti od Predela se je valila struga vojakov. Vesela godba jim je svirala pozabljnje. Slokar se jc sklonil k babici in ji zašepetal v uho: »Ti gredo spet v smrt.«

Babica je lc lahko v soglasje prikimala in zalomila z rokami.

»Pa z Bogom!«

Slokar je odšel. Babica je z otrokoma ol>stala pri cerkvi in z žalostnim pogledom sprcmjlala Vojake. Ko so odšli miino. je hitela z otrokoma dalje.

Brez ugovorov so jih spustili na dvorišče bolniških barak. Duh po lizolu in klorOTem apnu je skoraj dnšil. Martinek je vedel babico k baraki, kjer se je rano snidel z očetom.

Že so boteli vstopiti, pa je pristopila strežnica, ki je zjutraj Martinka opozorila na odbod, in rekla žalostno: >Danes pa ne morete videti ateka, ljubi moji!«

Martinkove oči so obvisle dolgo, vprašujoče na babici in potrežnici.

»Pa zakaj ne?« je komaj izgrgala babica in njen nagubani obraz se je še bolj nabral. Strežnica jo \e prijela pod pazduho in odvedla v stran.

Tu pot mu je škodovaila. Pretresel se je in rana se je vnela. Ne bojte se —« ugmiljenka je težko povedala — »bilo je le v njegovo korist: zdravnik mu ije odrezal nogo —. In zdaj ne sme nihče k njerau. Potrebuje miru. Juitri jnorda ...«

r! Babiei so se potresle noge, roke so ji brez moči omahnile in blodne oči z' vejastjmi trepalnicami in bradavicami okoli so ji mrtvo obstale na belfcm, lesenem zidu barake.

sMoj Bog!« je zakričala in vrgla težko glavo \ izžete rpke.

Komaj sta otroka čula njen krik, sta prestrašena priskočila k nji.

»Pridita, otroka, pridita!« in z vsako roko je pritisnila enega otroka k sebi. Brez življenja se je privlekla k vratom. Otroka, ki nista vedela, kaj se je zgodilo, sta jo spremljala z jokom.

»Pa atek ni umrl?« je zajokala Jerica, razočaraua, da ni videla očeta.

»Ni umrl — le noga ga boli,« je zašepetala starka, ko so šli skozi izhod. In povzdignila je oči tja gor, kjer se je nad zeleno dolino dvigal veličastm Mangart, segajoč z belirn svojim vrhom v jasno modriuo neba.

>Mangart, razsuj se. razsuj se! Ali pa se pogrezni čez doline, podsuj uas! Naj uič- ue vičimo, nič ne čutimo!« je polna globoke boli in muke vpila starka. Obup jo je premagal. V glavj ji je bučalo, kakor da jo je hudobna roka udarila s palico. Svet se ji je zgubil v meglah pred očmi. Nekaj grozno težkega je padlo na njena pleča, kar jo je še bolj upognilo. Pa njeno trpljenje še ni bilo dopolnjeno. Kruto življenje ji je pripravilo se razočaranje, groznejše od prvega ...

(Nadaljevanje.)